

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

О ТРАГОВИМА

А. У опште.

Проматрање и проучавање трагова у много случаја је од пресудне важности, нарочито ако иследник има за то спреме. Што се њима сразмерно ретко користимо, има разних узрока. Пре свега онде, где би нам требали, већином их нема, а ако их и има, нејасни су и непотпуни, те се њима не можемо користити. Па и најдубљи трагови ретко се тако одрже, да остану јасни, или да човек може бити поуздан, да стоје у вези са самом стварју. Свет, који је по извршењу дела долазио на лице места или пролазио туда пре или после открића, оставио је такође своје трагове или згазио траг, који би нам требао, онда је пре свега потребно, да се исти уме прочитати и употребити. Студије о траговима још су у повоју. Литература о томе још је мала и оснива се на општим. Ти општи нису тако лаки; за то је потребан многи живи, разнолики материјал, који се мора опет на разнолике начине испитивати (по ходу, обући, терену ит.д.). Па онда потребно је најситније премеравање и многобројно групирање тих премеравања, за тим мучно конзервисање студија и општи о начину конзервисања. Напоследку потребно је да се претходно прилично проучи анатомија и физиологија и, што је још поважније, потребан је читав низ снимака момент фотографије. Докле год тачно не знамо, како постаје траг човечје стопале у појединим најмањим секундним делићима, све дотле не можемо у опште о њему говорити.

У овом погледу учинио је врло добар почетак фотограф Аншиц у Лиси (Позен) снимањем човека у трку момент-фотографијом. Америкац Мијбрич учинио је један корак ближе ка тој ствари. Он је у истом тренутку снимно у три примерка човека који је трчао и то с преда, позади и са стране (с три батерије, од по дванаест камера, с електричним осветљењем). Ти огледи нису још довршени и требаће доста времена док се постигну повећи резултати. Много нам обећава фотографија, којом ће се табани оздо снимати, тако, што ће хоризонтално намештене лествице бити постављене врло јаким стаклима, преко којих бос човек лагано корача, а фотограф оздо кроз стакла фотографичке фазе тог корачања. Ствар је компликована, али даје резултате, који човека изненађују.

Овде ћемо сад проговорити мало опширније о ономе, што је књижевност донела и што смо и сами својим дугогодишњим посматрањем и проучавањем сазнали.

Б. Како се тражи траг.

1. Претходно вежбање.

За иследника је од огромне важности, да у свакој прилици поклања пажњу траговима. У варошима наравно да је то тешко, пошто на нашим брижљиво почињеним тротоарима не може да остане траг људских стопа, а и ако би се на ком блатнавијем месту што и нашло, то би било нејасно и недољиво. На селу имамо вазда прилика, да ту ствар проучимо: у блату, у снегу, а нарочито пак у финој прашини по пустим друмовима имамо тако изобила интересантног материјала, да га можемо читати као какву занимљиво написану књигу и на њему се учити. А то ћемо сад, и чинити. Ко би био рад да на месту, на ком је дело извршено, види неки важнији траг, не би видео готово ништа: траг стопале је отисак као и сви други отисци, али у ствари опет сасвим друкчији, за тим је рђаво отиснут, а да је и јаснији, човек га не може понети са собом; па кад би и то било могућно, зар би могао трчати по

вароши и да га премерава на свакоме, тражећи учиниоца? Наравно кад се ствар тако посматра да нема никакве вредности. Али треба се учити видети, а видети се учи вежбањем. Шта види лајик у микроскопу а шта зналац, шта види и чује ловац у пољу и шуми, где је за другог све мртво, шта види уметник у слици, у којој лајик гледа само неколико бојадисаних фигура! Тако свуда влада досадан хаос за лајика, свет пун живота и идеја за зналца. Наравно да то није бог зна шта траг од неколико стопа, али за иследника он много значи: успех у његовом раду, спас невиног, хватање учиниоца; дакле траг, и ако се на први поглед чини незнатан, од врло је велике важности.

И ова студија мора се довести у извесан систем. Не помаже ту само бацити површан поглед на толике многе трагове, јер се неће имати никаква реда, неће се опазити ништа, неће се групирати ништа, и тако се неће имати никакве користи од онога, што се видело. Јесмо ли ради да истински за своју праксу учимо, почећемо тиме, што ћемо најпре, рецимо, на прашинавом сеоском друму тачно посматрати и пратити шарену зорку од трагова људи крупних и ситних, обувених и босих; животиња и колских точкава. Новајлија у почетку не види ништа више, али кад се учини подела на велике и мале, босе и обувене, он је у проучавању човечјих трагова већ доста далеко дошао. С временом му буде јасно, да је обућа врло разнолика: у чавлима, петама, стопалама ит.д. могу се опазити велике разлике. Нарочито једна стопала пада јако у очи због своје величине и незграпног облика. Сад се изгубила — ха, ево је опет. Новајлија се радује, јер је нашао неки траг и држи да је то онај „прави.“ Да пођемо дакле тим трапавим, незграпним трагом: ево где наилазимо на особито јасан отисак, застајемо и разгледамо га тачније: можемо чавле јасно избројати, и видимо, да понеки недостају, да једна нога има на њогу повећу закриву. Сад је више не можемо изгубити или заменити. Путујемо даље и опажамо, да је наш пријатељ наједанпут поред свога трага ударио штапом у земљу; дакле уморио се, па је почео поштапати се штапом, који је дотле носио под назухом. Али пада у очи, да отисак штапа не показује ни траг од гвоздене капеле, нити је правилно полуокругао, као што су то штапови који се дуже употребљавају. Отисци су прилично шиљасте и ђошкасте; вратимо се месту, где смо најпре спазили отисак, и погледамо око себе: где, у лески поред друма, види се, да је недавно одсечена једна грана дебела као палац: наш пријатељ, дакле, није имао под назухом штап, већ га је ту одсекао, и ону страну, где га је пресекао, не порубивши, окренуо је земљи, те је тако поштапајући се правно оне ђошкасте и шиљасте отиске. Пођимо за њим даље. Наједанпут је тај човек прешао на другу страну широког друма и ту тамо амо ходао. Шта ли ће то бити? Чини се да је то немогућно објаснити, али кад све добро и тачно разгледамо, казује нам се и само. На ивици друма видимо у прашини кратке, кривудава корак боса детета; али наједанпут се опажа неко трчкарање тамо амо и повлачење, ма да поге нису окретане, врхови претију остају једнако окренути унапред. Баш на том месту састаје се с главним друмом пут, што долази од једне куће у страни; у прашини тог побочног пута види се траг једног псета, које је пошло главном друму и опет се вратило. Сад нам је све јасно. Дете је ишло улицом, од оне куће у страни дошао је пас, који је стао на дете лајати, а ово се упулашено почело повлачити и није се усуђивало да иде даље; наш пријатељ прешао је преко друма, отерао с одсеченим штапом псета, које је отрчало кући, а дете и човек наставили су пут.

Да дођемо за пријатељем даље: сад је он наишао на неког познаника. Његов траг се испречно преко друма, а тако исто

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

и траг онога другога, што му је дошао у суерет. Дуго су разговарали, јер су често мењали места. Један је лулу истресао, пепео се види на друму; али ју је опет запалио, јер на земљи лежи више запаљених жигица, неке од њих звечила је позната пријатељева стопала. Сад се можемо надати да га стигнемо, јер он је с познатиком разговарао у највећу руку пре десет минута. То пак можемо закључити по томе, што је утрошио много жигица, док је своју лулу запалио, а ветар, који пре десет минута дува, биће да је и тада дувао. Напоследку се даље кренуо, али не сам, јер се познатик окренуо и наставио пут с њим заједно. Дуван је добро горео и био љут, пошто је много пута поред свог трага пљувао. Други човек је много мањег узраста, јер кад пребројимо кораке, налазимо на десет корака старог пријатеља једанаест корака његовог познатика. Он дакле има много краће ноге. Али шта је њему дало повода, да се врати? То је лако погодити; већ после шездесет корачаји налазимо гостионицу, у коју води траг ова човека.

Идемо даље, свршавамо свој посао, враћамо се после неколико часова истим путем. Већ пред поменутом крчмом налазимо опет поменути траг нашег старог пријатеља, видимо да је исти онај пређашњи, али само изгледа друкчији: час га налазимо поред ивице друма, час на средини, час је раскречен, час изукрштан, кораци су сад већи, сад мањи, и из свега овог ми изводимо закључак, да се добри прика морао подуже задржати у крчми! Наравно да се толико посматрања не може учинити на једном једином трагу, али свакад ће се при поље повољнијим приликама опазити негде нешто позитивно, кад траг, који испитујемо, добро мотримо и све знаке памтимо.

За тим при испитивању трага треба пазити, да ли је мушки или женски, крупан или ситан, начин хода и темпо ит.д. Кад све то извршимо, онда нам треба, да дотичног ухватимо и о правилности свог мишљења уверимо се. Да би у хватању били поузданији, најбоље је да на сваком оном, кога сретнемо и који оставља траг, тачно уочимо какав изгледа он, његов ход ит.д., па да онда његов траг с њим сравнимо. То треба да примењујемо нарочито код људи, који у ходу имају штогод необично, н.пр.: праве сувише велике или мале кораке, имају криве ноге, заплећу ногама, рамљу, вуку ноге, поштапају се ит.д. Кад се на пролазнику тако што опазе, онда се гледа да штогод нема и у трагу, па ако има, упоређује се с оним што се опазило на пролазнику.

(Наставиће се).

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

Општински послови.

I. Суђење по грађанским споровима.

а., тужба.

Суду општине алексиначке.

Марко Пејић, обућар овдашњи, остао ми је дужан 78:50 динара, од узетог еснапа из моје трговачке радње. Задужење ово било је 28. децембра пр. године.

Како ми ни до данас овај дуг није платио, и на више мојих потраживања, то сам принуђен тужити га томе суду, са молбом, да га на плаћање овог дуга са 6% год. интереса од дана тужбе до наплате осудити изволи.

За доказ подносим извод његовог рачуна из моје књиге „Вересијалник“, која је потврђена судским путем, а поред тога ћу се и допуно заклети.

За писање ове тужбе тражим 10 динара.

Основ тужбе дуг од еснапа.

Вредност тражбине 78:50 динара.

Доказ извод рачуна из трг. књиге и допуњујућа заклетва.

7. маја 1897. год.

Алексинац.

Милош Станковић
трговац.

Бр. 2473. Позвати парничне стране на рочиште, када ће се овај спор извидити и пресудити.

Потпис председ.

б., белешка.

Рађено у суду општине алексиначке 20. маја 1898. год.

Белешка

по спору

Милоша Станковића, трговца оvd.

противу

Марка Пејића, обућара оvd.

Због дуга од еснапа у вредности 78:50 динара.

Судили су судије:

А Марић

Н. Спасић

К. Суботић

Бележио писар

П. Табаковић

На рочишту су обе парничне стране.

Нису могли да се поравнају.

Тужилац оста при тужби, подноси суду на увиђај своју трговачку књигу „Вересијалник“ ради прегледа, ако би тужени побијао њено уредно и правилно вођење. Тражи за данашњи предстанак 5 динара.

Тужени рече: тужилац не подноси доказа о томе, да има уредно вођене трговачке књиге, јер ова књига „Вересијалник“ не одговара захтеву законском, који тражи тамо одређено уредно вођење књиге, које би тек могле тужиоцу за полудоказ служити. Кад не подноси „Дневник“, овај назови Вересијалник нема законске важности. Тражи да се тужба тужиоца одбаци као бездоказна. За данашњи предстанак тражи 10 динара.

Тужилац изјави да сматра да је ова књига, која је судским путем оверена и утврђена потпуно исправна и да му према закону служи за полудоказ, а он ће се допуно заклети.

Судски разлози:

Трговац који хоће са својим књигама као полудоказом да се послужи, мора имати онакове прописне књиге какове изрично тражи § 8. трговач. закона. Та књига зове се „Дневник“ и води се по јасно одређеној одредби закона. Ова књига коју тужилац хоће да употреби као полудоказ, с тога што би иста могла служити само као партијалник, која је спомоћна књига „Дневника“. Тужилац „Дневник“ не подноси, зато и нема полудоказа у овом случају, и с тога суд на основу § 6. и 13. грађ. поступка

Пресуђује:

Да се тужилац од свога тражења као недоказаног одбије, и да плати туженом три динара дангубе.

Пресуда саопштена парничарима одмах истог дана јавно у суду.

Потпис писара.

Потпис судија.

NB. Заведи пресуду у протокол суђења.

II. Иступи.

Због неиспослушности насирам наредбама власти.

Рађено у суду општине косјерићке, 20. маја 1898. год.

Милош Адамовић оvd., под полицијским је надзором, за време од четири месеца, а по решењу начелника среског од 17. априла ове год. Бр. 5892. По наредби овога суда он овај надзор има да изврши тако, да свако вече при заласку сунца мора бити код општинске суднице, где има преноћити а затим изласком сунца ићи својој кући и на рад. По тој наредби стављено је мени, као месном кмету у дужност, да водим надзора о тачном извршењу ове наредбе.

Синоћ, па и сву ноћ није Милош долазио општ. судници, услед чега сам наредио општ. служитељу Јовану Ранковићу, да га дотера. Он је се вратио и известио ме, да Милош није код своје куће, а његова чељад су му казала да је отишао у Бачевац код његове таште, која је се опасно разболела.

Достављам ово суду са молбом да га узме на одговор и казни.

К. Суботић, кмет села Косјерића.

Бр. 932. Позвати оптуженог Милоша одмах и узети од њега реч према овом реферату.

Датум.

Потпис председника

Рађено у суду општине ко-
сјерићке 23 маја 1898 год.

Саслушање

по кривци
Милоша Адамовића, оvd.

Због непослушности према на-
редбама власти.

Милош Адамовић земљоделац оvd. стар 34 године, осу-
ђиван првостепеним судом на две године затвора због крађе
стоке, и пресудом начелника среског такође због крађе, узет
на одговор, зашто 19 маја ове године, није дошао, сходно на-
редби општ. суда, у општ. судницу на преноћиште, он изјави:

Тога дана дошао ми је шурак из Бачеваца среза и окр.
ваљевског и јавио ми је да ми је ташта на умору, па ми је
поручила да дођем на сваки начин. Овоме позиву сам се ода-
звао. Кмету нисам јавио, јер нисам имао зато времена, држећи
да ће ми се услед овако прешног случаја кривица опростити.
Отуда сам се вратио тек синоћ и чим сам сазнао, да ме општ.
власт тражи ја сам се одазвао позиву.

Милош Адамовић

Писар

Оверава

Судија

Пресуда

Судски разлози

Онај, који је стављен под полицијски надзор на основу
§ 37. а, и б. крив. закона, мора тачно одговорити прописима
наредбе оне власти код које има да издржи надзор. По на-
редби ово општ. власти оптужени има да издржава надзор код
ово општ. суднице, 19 овога месеца он је се огренио о ту
наредбу и у прописно време није дошао. Зато је навукао на
себе последице § 327 тач. 6 крив. закона, по коме законом
пропису има се и казнити. Одбрани његовој нема места, јер
је се требао јавити своме месном кмету или среској власти за
дозволу, за удаљење ван места. Зато суд општине косјерићке,
са обзиром на § 15 и 16 полиц. уредбе и чл. 87 а закона о
таксама

пресуђује

Да се оптужени Милош за ово дело казни са 10 дана
затвора са радом.

Да плати 2 динара у таксеним маркама таксе, за ово дело
иступне природе.

Пресуду му саопштити и одмах извршити.

Од суда општине косјерићке, 23 маја 1898 год. 954 у Ко-
сјерићу.

Потпис писара.

Потписи кметова.

ГРИЖА САВЕСТИ

КРИМИНАЛНА ПРИПОВЕЧИЦА

Из записака Б. К. М.

I.

Године 188. једнога јутра, сеоска црква у З... осванула
је обијена и похарана.

Крађивац је обио спољна врата на цркви, ушао унутра,
развио једно сандуче које је у цркви нашао и из овога украо
неколико нара. Толико је свега и било. Са неколико икона
поскидао је плехане окове па и то однео, мислећи да је сребро.
Најзад, скинуо је икону Богородице са Исусом, са зида, метуно
је на сред цркве и — опоганио се на њу!

Затим је утекао...

Цело село било је узрујано овим поводом, не толико због
похаре цркве колико због оног другог безбожног дела. Такве
бруке ни стари људи нису чули, ни под Турцима, а где-ли у
новије доба.

Нагађало се свакојако ко може бити извршилац овако
богомрског дела. Напоследку сва резонувања сведена су на
једно: да крађивац није православни хришћанин. Православни
хришћанин не би тако ружно обесветио икону.

И доиста. У непосредној близини лежи селанце У. насе-
љено самим Циганима, пола хришћанске пола мухамеданске
вере. Ко је, дакле, други и могао извршити ово ружно и не-
ваљало дело него „турски Циганин.“

Ствар је била јасна. Јавно мњење показало је прстом пра-
вац којим је истрага требала да пође.

Она је тим правцем и пошла. Учињено је све што је било
могуће учинити, да се истрази обезбеди успех. Неки сумњиви
„турски Цигани“ стављени су и у притвор и у овоме при-
лично дуго држани. Испитивана су многа лица. Извршени
многи претреси.

Али, ствар је изведена вешто. Нигде никаква трага, ни-
каква гласа. Види се, да су Цигани у овоме занату печени
мајстори били. Тако се у опште мислило.

После неког времена власт је истрагу прекинула. Они
што су били поапшени пуштени су. Доказало се где су оне
ноћи, о похари били. Истрага је махнута. Причан је још по
кад-што догађај онима, којима није био познат, докле се није
заборавио.

Само је остала незаборављена сумња: да су У...чки Ци-
гани обесветили цркву З...ску. Због тога су их З...ци ваза
мрвели. Али и то није било ништа ново. Цигани су и иначе
омрзнута секта. Свуда па и у З...

А Цигани из села У... и православни и мухамеданци, кад
би им ко год пребацио ову сумњу, планули би праведним гне-
вом, и, потресеним гласом одговорали: „Ко нагрди цркву
З...ску да Бог да га Господ нагрдио!“

А да шта би друго и могли рећи? Зна се: лопов у клетву
а к... у плакање.

II.

У селу З... на Сави живео је неки Јован Савић. Родом
је био из Срема, али се пре неколико година доселио на ову
страну. С почетка бавио се надничењем а после је купио нешто
имања и постао свој газда. Оженио се и имао је два детета:
једног мушкарчића и једну девојчицу. Донекле био је вредан
човек и добар усталац а доцније се забаталио. Говорило се,
да се здружио са неким шверцерима с оне стране Саве па на-
пустио земљорадњу.

Тај човек, од како је махнуо земљорадњу, потпуно се
преобразио. Постао је ђутљив и замишљен. Једнако је са самим
собом нешто шапутао. Био је љут и пргав а на мах тужан и
болељив. Често га по неколико дана није било дома, а нико
није знао где је. Увек је избегавао људе.

У породичном животу стојао је на две крајње тачке: жену
своју омрзнуо је и мрзио као најљућег непријатеља, а децу је
волео више но своје очи. Оно истина, и други људи воле своју
децу. И животиње милују свој пород, али, некако, љубав Јо-
ванова према његовој деци, одвојила је. По некад, читаве дане
проводило је седећи с децом, загледајући их у лице и очи, и
љубећи их небројено пута. Кад га је човек тако гледао, морао
је помислити да је поманитао.

Зашто је Јован намрзао жену тешко је погодити. Ево
шта је она једном приликом казала о томе код власти:

„До пре три године живели смо лепо, као и други људи.
Бавили смо се пољским радовима и домаћим пословима, па,
ваља-да, није имао ни времена да се кавци.“

Али од пре три године, од како престаде да ради, све
се окрену наопако. Отпоче ме нападати: да сам нерадница и
неваљалица и да му децу гоним и тучем!

Нити сам била нерадница ни неваљалица. Деца колико
су његова толико су и моја. Како сам их пазила пре, док није
викао на мене, исто тако пазим их и од тада. У томе није било
никакве разлике. Па ипак, он је готово увек, у томе налазио
повода да ме напада и зоставља.

Никад му нисам ружну реч рекла. Никад му се нисам
противила. Увек сам пазила да га разблажим — одбровољим,
али узаман.

Само једаред, тако пре три године, кад већ беше напу-
стио рад, донесе од некуд пуну кесу новаца. Мени то беше
сумњиво: не ради ништа а донео толике паре. Међутим, истих
дана чуло се да је похарана црква у З... Ја сам се поплашила
да не буду ове паре отуда, па му рекох:

— Откуд ти те паре? Ниси ништа радио ни зарадно, па
одкуда можеш имати толико пара? Немој, слатки брате, за
љубав деце наше, немој да пођеш рђавим трагом.

Језик за зубе, кујо, одговори он. Зар ти знаш шта сам ја
радио и зарадно. Мислиш, ваљада, да је моја вамилија лопов-
ска као твоја. Куш!“

То је све што сам му икад ружну реч рекла. Па и то сам погрешила. Разабрала сам доцније да је при похари цркве у З... однето само неколико пара. Није могао, дакле, отуда до пара доћи, као што сам ја мислила. Морао их је некако зарадити.

* * *

Једне летње вечери 188. године, седела је пред својом колибом Станика жена Јованова. Испред ње играла су се децица: Ђурађ од 7. и Милева од 4. године.

Сунце се беше спустило Западу. Беше запало тамо иза сеоских забрана, а његови последњи зраци беху позлатили овршине високих дрвета. Друмом, који недалеко пролази, колутали су се густе облаци прашине, коју су пролазници дизали. Ветрић са Саве отпочео је да ђарлија и да расхлађује утруђене раденике.

Поднимљена на руке Станика се беше дубоко замислила. Забавила се о својој невољи и своме злу. Из тих мисли трже је лавез зељова, а одмах за тим обрете се пред њом средовечан, висок и снажан човек.

— „Добро вече, Станика,“ рече овај.

— Бог ти помогао! А где, то си ти, кмете. Одкуда ти? Зар из чаршије?

— Погодила си. Ишао сам до канцеларије, а и 'нако сам имао посла. Па пролазећи видех те где седити те се навратих. Знаш... и онај твој... Јован, остаде у чаршији, а зар ће и он вечерас доћи. Па к'о рекох да те припитам: Ама што је њему? Бог и душа он је поманиао. Како који дан све је гори и црњи. Данас је направио цумбус у чаршији, у мејани. Ја мишљах да је пијан, али ми казаше да није ништа пио.

Вели, да је се с Богом завадио и да ћеш његову кривицу ти да платиш својим животом. Неки му пребацише да говори као луд човек а он се дрну и хтеде бој да заметне, но људи спречише.

А доцније нашао сам га опет. Говори паметно! Паметан човек! Запитах га што је оно радио у мејани, а он не зна о томе ништа! Па, рекох, готово боље би било да ми њега испратимо капетану а он да га пошље у луду кућу. Направи ће какво зло.

— А јој, куку мени, кмете! Какву луду кућу по Богу да си ми брат? А ко ће гледати ове црвиће, јадна ти сам, — рече Станика и показа на децу испред себе. Не дирајте га, неће он другоме зла учинити, а мени што Бог да.

— Па ја к'о велим, продужи кмет, а ти како хоћеш. Само ја бих ти рекао Станика, припази ти на њега и причувај га се.

— Па куда ћу ја од моје судбине.

— Лака ноћ!

— Лака ноћ!

Кмет оде а Станика оста још неко време пред кућом. Мало касније, кад пролазника друмом понестале и све се утиша, и она уђе са децом у кућу.

Не избиваше јој из главе оно што јој кмет рече.

У углу куће стојала је обешена икона св. Арханђела Михаила. Станика приђе икони, смерно се прекрети и помоли се Богу и кућњем заштитнику св. Арханђелу Михаилу.

А кад се помоли Богу, узнемиривати децу, наменштајући их у постељу.

— О најо, рече мушкарац из постеље, хоћемо ли ми и сутра опет устати?

— Хоћемо, него моја, одговори Станика. А што ти то питаш, срце моје?

— Па ја к'о мислим нећемо више никако устати, па ме је жао... жао, одговори дете.

— Батали, чедо моје, такве мисли; како да нећемо устати! Устаћемо, па сутра је света Недеља; наја ће ти пове рубине обући; и теби и сеји. Спавај ми, голубе мој!

— Ако бата неће више устати, ни ја нећу, најо, — уплете се мала Милева.

— Хоће, хоће, рано моја. Устаћете обоје. И наја ће ваша с вама; па ће вас наја обући, па ћемо ићи до тете у село. Спавајте сад само.

— Најо, продужи Ђурађ, ходи да те пољубим.

— И ја, настави Милева.

Станика приђе најпре Ђурађу. Пољуби га стотину пута. Па онда оде и Милеви те и њу иљуби. И деца љубљаху њу, у лице и руке.

Станикине очи биле су пуне суза. Она не схваташе зашто.

Мали анђелчићи поспаше брзо.

Станика површи што је још имала послова по кући. Запрета ватру, удари мандал на вратима, па и она леже.

Кад је заспала, у близини куће опажен је неки човек како нешто ради око куће. То је био домаћин куће Јован.

Он је тек тада дошао био из вароши. Какав је у тај мах изгледао није се могло видети од помрчине. А шта је око куће радио — видеће се већ.

Да је који био у његовој близини, могао би чути како небројено пути понавља једно те једно:

„Света Богородице, мајко Божија, Исусе Господе, молим вам се, опростите ми. Кајем се и скупо испаштам погрешку! Смилујте се!

Опростите ми!“

III.

Повоћ је била у велико превалила. По селу се разлегало кукурекање петлова и лавез паса. Иначе је било право глуво доба.

Наједаред пуче у селу пушка. Пуче најпре једна, па још једна, па неколико.

На глас пушака сељани се почеше будити. Из кућа провириваху сањива лица, разбирајући: шта је то и зашто се пуца? Са источне стране села, указивала се нека црвенкаста светлост.

— „Ватра, ватра“ — викали су сељани, који у трку јурише онамо откуда се светлост указивала.

И доиста беше ватра. Ватра страховита. Горела је у једаред сва кућа Јована Савића. Ах, то не беше кућа, то беше колеба — кровњара, не може бити удеснији материјал за пожар. Горела је са свију страна, одоздо па до врха.

Сељана беше се накупило пуно око пожара, али каква помоћ. Ко ће томе страховитом елементу противстати? Покушавано је нешто, али без успеха.

У том дотрча кмет задихан.

— А шта је са њима, повика кмет, са женом и децом? Ко би то знао!

— Па ено резе на вратима. Мора бити да нема никога унутра, рече неко од сељана.

И доиста, на кућним вратима, с поља, видела се кроз пламен, намакнута реза.

— Како да нема никога кад су ту унутра и жена и деца, викаше кмет као помаман. Спасевајте људи ако Бога знате, ја сам их синоћ све оставио ту.

Па јурну у сред ватре, к вратима.

Неколико одважнијих људи кидисаше за њим.

Скинуше резу, гурнуше па врата — али се ова не отворише. Била су и изнутра затворена. Обише их и кроз најжешћу ватру улетеше унутра.

Но — све је било доцкан. Мајка и деца, загрљени, беху већ мртви. Дим их је угушио. Један део кровине са крова, беше пао по њима и запалио их.

Добри људи изнеше их из куће. Чим то учинише, кућа се сруши и у место ње стојаше згариште, из кога је пламен лизао у небо.

Покушаше да раставе мајку од деце. Али загрљај беше тако чврст! На наваљивање неких старијих људи, оставише их тако, како су их и нашли.

А затим кмет викну сељанима:

„Јована тражите жива или мртва. До зоре он мора бити у мојим рукама.“

И свет јурну на све стране села, понављајући кметове речи: „жива или мртва.“

И нађоше га жива.

* * *

Јован је одмах признао: да је он полио кућу гасом па је запалио, и да је он намакнуо резу на кућним вратима с поља. Ево његовога признања:

„Није то скорашња ствар... Одавно се повлачи то... све ћу да испричам:

Пре три године, кад је оно обијена и похарана црква у З... ја сам је обио и похарао...

И да би отклонио сумњу за ову похару од хришћана у опште, па, наравно, и од мене, а бацио је на оближње турске цигане, ја сам у цркви учинио једно богомрско дело: опоганио сам се на икону.

То ме је убило!

Од како сам ово дело учинио — изгубио сам памет. Боље рећи: прво сам памет изгубио па онда ово учинио.

Од тога доба никад мира нисам имао, ни у дану ни у ноћи. Увек ми је нешто дошаптавало: „Несрећниче, шта учини? Знаш ли да ћеш и ти и све што је твоје, у паклу, у вечном огњу горети? Знаш ли колики је то грех? Знаш ли да си се с Богом завадио?“

Тако дању, тако ноћу. Тако на јави тако у сну кад спавам. Увек, увек, све то — све то.

Па да ја горим у паклу, то је и право, заслужно сам. Али моја деца, ах јадна моја деца, шта су она скривила?

Та мисао, да ће и моја деца у вечном огњу горети због мене, раздирала ми је срце, помрчавала ум. У тим тренутцима нисам знао ништа за себе. Нисам знао шта радим.

Увртило ми се, од некуд, у главу, да ми је за све то жена крива. Она је, сиротица, тешких невоља препатила од мене због тога. А није била крива.

По некад, опет, дођу ми друге, благе мисли. Сећао сам се, како нам је парох, док сам још мали био говорио: „Бог је милостив.“ Мислио сам тада: кад је Бог милостив и мени ће опростити. Ја се кајем. Ја га молим.

И доиста, молио сам се Богу. Молио сам се свесрдно. И заветовао сам му се. Али ми је, после сваке молитве, увек нешто дошапнуло: „Нема теби опроштаја. Твој грех је неопростим.“

И онда ми поново мркне свест и поново се изгубим.

Тако је то трајало две године. Нико ме се потужио нисам. Бежао сам од куће, од жене, од деце, од људи, само да заборавам на то, али ни у самоћи, те мисли нису ме остављале. Мучно сам се и патио Бог зна колико.

Од пре годину дана почело је и нешто ново. Онај глас који ми је увек дошаптавао прекоре, додавао је још: „Уби жену и децу. Том жртвом опростићеш се греха.“

А ја сам волео децу као очи своје. Како да их убијем?...

Хтео сам се сам убити, по онај глас дошаптавао ми је на то: „То ти ништа помоћи неће. Ипак ћеш с децом у вечни огњ. Него их побиј па ћеш се спасти.“

Отимао сам се годину дана.

Нисам могао да се оттем...

На питање: сећа ли се како је извршио овај злочин, одговорио је:

„Сећам се.“

Кад сам пошао из села у чаршију, целим путем дошаптавано ми је да побијем децу и жену. Напослетку решио сам се да то и учиним.

У чаршији задоцнио сам се намерно. Кад сам дошао у село, било је, ваљда, по ноћи.

Нисам хтео да улазим унутра. Бојао сам се, да ћу се, кад видим децу, пишманити.

Полио сам кућу гасом, намакнуо резу на врата, да жена са децом не избегне, па запалио.

Кад је ватра букнула стајао сам пред кућом и гледао у њу. Онај глас дошаптавао ми је: „Тако, то је ваљано. Сад си опростен греха.“ И ја сам са задовољством гледао ово моје дело.

Али ме трже вриска женина. А кад кровина с крова паде у кућу, те кроз прозор видех жену, како с једним дететом испод једнога а с другим испод другог пазуха, јури по кући, срце ми хтеде препући. Хтедох се пишманити; хтедох их спасти. Но, прво беше доцкан а друго немогуће. Ватра беше узела маха.

У том припуцаше пушке из суседних кућа. Ја сам утекао. Шта је даље било не знам. Кажу да су изгорели.

Тако је Вожија воља!

* * *

Видело се по свему а и стручњачки оцењено је, да је Јован ово дело извршио у настану лудила.

Докле је био у притвору код истражне власти, обесио се сам...

Над њим се тачно испунила циганска клетва: „Ко нагрди З...ску цркву, нагрдио га Господ!“

Је ли се могао несрећније и жалосније испаштати грех, велики грех, но што га је искупио овај несрећни отац?

Доиста не.

* * *

Овде је вредно пажње ово двоје:

1. Не треба увек апсолутно веровати свима траговима, који се на месту извршеног злочина затеку. Треба их увек с резервом примити, јер они могу бити и намерно удешени, с намером да истрагу на странпутицу заведу, као што је био случај и са похаром цркве у З...

Ово важи за истражнике. И

2. Не треба се с Богом завађати.

Ово важи за свакога.

ФРАНЦУСКИ И БЕЛГИЈСКИ ТРОВАЧИ

— Theodor Hermann Lange —

Тровања су се догађала како у прошлости, тако и у садашњости највише у три земље: Француској, Италији и Белгији. У Белгији је познат скорашњи сензациони случај тровања Жонио, који је интересовао цео образовани свет.

Госпођа Жонио оптужена је за четвороструко убијство, које је извршила тровањем. 1885. године париски поротници осудили су на смрт часовничара Пел-а из Монтреља, који је отровао матер и своје три жене. Пре педесет и шест година осудио је лионски суд неког Лелиевра, друкчије Швалие-а, на смрт, зато, што је отровао своје четири жене: Јохану Дебиру, Марију Дегранж, Маргарету Пицар и Марију Рике. Живот Швалиеов чита се као роман. Под лажним именом живео је Швалије дуже времена у ронском департману. Кад је једног дана хтео да одведе неког шестогодишњег дечка, био је изнепаћен. Детињи отац, неки шеширџија Бertiје, јави полицији, те га ухвати и затворе. На првом саслушању је тврдио, како му је једини, такође шестогодишњи син умро, па не могући остати даље без деце толико се заборави, да је малог Бertiја к себи домаћио у намери, да га доцније објави као свог сина.

Полицијском комесару се учини невероватно ово причање, те предузме истрагу, која је показала, да Швалије није имао никаквог дечка, који би у то доба имао шест година.

Дотле је оптужени важио као часан, поштен човек. Сад се одједном разнесе глас, да је отровао своје четири жене. Даљом истрагом суд дозна, да је Швалие годинама живео под лажним именом.

У ствари, овај сад већ сасвим подозриви Швалие, звао се Петар Стеван Лелиевр, родом из Париза. У то доба његов отац је још био жив и држао апотеку. Лелиевр беше млад ступио у војску, и то у један батаљон у колонији. Његова рано развијена наклоност ка необичном и пустоловном животу одвела га је на овај корак. У тек седамнаестогодишњег лепог младића заљуби се прилично млада жена једног постаријег батаљонског команданта. Лелиевр добије у сваком погледу потпуно поверење своје обожаватељке. Али наскоро утекне с њеном четрнаестогодишњом ћерком. Један рођак фамилије појури за заводиоцем младе девојке, стигне га и принуди на двобој, али га Лелиевр пиштољем тешко рани у раме. Када је по том почео оскудевати у новцу, прода он једну девојчицу у један про- ститутски завод.

После ових догађаја Лелиевр је увидео, да треба брзо да промени своје име. У једном хотелу случајно се упозна са неким наредником, који се био угрувао с коња, те је ту лежао тешко рањен. Лелиевр, видећи га и принуди на двобој, остале код њега да га негује, па кад болесник наскоро умре, Лелиевр му украде хартије, а можда и новац, па сад просто пође својим путем даље.

О Лелиевровом животу за даље три године ништа се није могло дознати. Сва судска трагања у његово доба нису могла подићи вео, а оптужени није хтео дати никакав исказ о своме пребивању и раду за то време.

У двадесет другој години упозна се Лелиевр с једном младом холандском удовицом истих година, којој је мало пре тога

умро муж, поручник Дебира. Он се ожени њоме, прими њено мало имање, а по том она умре. Сви очевидци веле да су ретко кад видели тако красну, лепу и снажну женску као Дебиру. Била је крупна, једра, да пукне од здравља. Болест Јохане Дебире трајала је свега три дана. Најпре је несрећницу мучила страховита жеђ, осећала је јаке болове у цревима, за тим је дуго повраћала, а наскоро је и смрт наступила. Позвани лекар, Др. Дитмар, држао је, да је некојница умрла од јела отровних гљива.

Лелиевр се врло брзо опет ожени. Овога пута богатом сељанком из Сан Дидира, Маријом Дегранж. При ступању у брак, обоје су супружника уговорили, да онај који преживи наследи умрлог. После два месеца умре госпођа Шевалије, односно Лелиевр, рођена Дегранж. На убијци не примећавашу суседи у опште никаквог трага од бола и жаљења. „Покварила је стомак, а и повраћала је много“, говораше сад дупли удовац, и спремаше се да тражи трећу жену, разуме се такву, која ће имати готовог новца. Она се наскоро нађе.

Маргарета Пицар пружи Лелиевру руку за доживотну брачну везу. Али јој би суђено да само мало преживи свадбу. Већ у шестој недељи поче се боловати. Муж је услуживаше с невероватном нежношћу, али ни једног лекара не хте позвати, нити трпљаше да сродници жене му бде код болесничке постеље, због тога Лелиевр ни минута не напушташе паћеницу. И заиста, трећа, сажалења достојна жртва, умре већ 13. септембра 1817. године у страшним боловима.

6. јуна 1818. ожени се Лелиевр Маријом Рике. Познати тестаменат буде направљен т. ј. да надживели наследи у свему умрлог супруга. После пет месеци, разуме се, и она умре. Појавише се исти знаци болести као и код прве три жене. Грознаца, велика жеђ, болови у утроби, повраћање, а после овога није се дуго чекало на смрт.

Гнусни убилац умало те није био откривен овога пута. Нека сусетка окривљаваше јавно Лелиевра за тровање своје жене, али се фамилија Рике стиђаше скандала, те није по томе ништа хтела предузимати.

Сад се Лелиевр оженио по пети пут. Избор паде на Беноату Бесон. После три месеца жена се разболе. Он отрчи најближем адвокату, да осигура за себе имање на случај женине смрти. Нотару падне у очи чудновато понашање овога, и кад Лелиевр у пркос жеље женине и њених сродника не хте позвати лекара, умеша се у то суд. Међутим, Беноата беше већ утекла помоћу својих сродника из мужевљеве куће. Констатовало се, да је Лелиевр заиста покушао да Беноату Бесон отрује. Истрагом се утврдило, да је Лелиевр отровао своје четири жене. Ну оптужени ни до своје смрти није то хтео признати. Смешећи се попео је се на Шафот и метуо своју главу на пањ с речма: „Бог ће моју невиност већ изнети на видело.“

Године 1850. одиграла се пред судом у Бриселу једна парница за дело тровања, која у многостотине потсећа на скорашњи процес Жонио у Антверпену. Вили су оптужени гроф и грофица Бокарме из замка Бири. Гроф и грофица надали су се у сталним повчаним неприликама, и као оно госпођа Жонио, и они имађаху у игри велике губитке. Једног дана позову они свог шурака, односно брата, богатог рентијера Фуњија, к себи у замак Бири. Фуњије је био нежењен, и био је наурио да се ожени једном сиротном женском, у ком би случају грофу и грофици измакло се велико имање по смрти Фуњијевој. Фуњије дође по позиву у замак Бири, где одмах после ручка умре у страшним боловима. Суд је утврдио, да је Фуњије отрован, а да није умро од капље, као што тврђаху гроф и грофица. Као што су скоро многи антверпенски апотекари сведочили, да је код њих госпођа Жонио свакога пута пред изненадну смрт кога свога сродника куповала отров на основу лажних лекарских рецепата, тако и бриселски апотекари изјавише, да је гроф Бокарме у њиховим апотекама, опет по лажним извешћима, купио отров чији се трагови још налажаху у Фуњијеовом телу. Грофица буде ослобођена, али је гроф Бокарме 20. новембра 1850. године осуђен на смрт, а погубљен је 21. јула 1851.

Жив. А. Л.

ЛОПОВИ СИРОТИЊЕ.

Паул Линденберг

(НАСТАВАК)

Мени је била веома чудновата ова вест. „Али код вас је забрањено просјачење,“ упитах ја полицајца, „и у пркос томе.“ —

„У пркос томе можете видети стотинама просјака на улицама,“ прекиде ме мој пратилац. Истина је, прошња је забрањена, али ми не можемо ништа да чинимо противу просјака. Па шта бисмо и радили? Ја познајем неке просјаче, који су били по педесет и шесет пута затварани, који су били у заводу за поправљање, који су протеривани из Париза, али све је, све је било у залуд, јер после једнога сата могли сте их видети већ по париским улицама! У Паризу има на 40.000 просјака, а половина њих по улицама проси, а половина по кућама. Сума, коју париско становништво даје просјацима, рачуна се на десет милиона, и не узимајући у обзир велике суме за потпору и 50 милиона, које држава даје годишње на добротворне цели. Кад бих ја био у стању, ја бих све просјаче послао у Кајену; ах, та ми имамо у Паризу много праве сиротиње, која живи у правој невољи, и они не добивају никакву или готово никакву потпору, јер су просјаци лопови сиротиње! Ви, дакле, не верујете, да се тај еснаф заједнички одржава, и да њихове тајне везе веома далеко доширу.

„Ви видите вечерас — становништво најгорих ђумеца; али ти становници увек су снабдевени јелом и пићем, живе сјајно и весело, а прави невољници скапавају од глади! Нећу на то ни да мислим, јер се увек страшно љутим,“ и баци љутито остатак своје цигарете на под, „јер то је разбојничка чета, тако гадна, да се не да ни замислити!“

Гостионичар приђе нашем столу тарући руке. „Они хоће сада леда и воћа,“ рече гостионичар, а лице му доби ђијтински израз, „радо доплаћују за то по динар на сваку особу. А жеђ — та можда неће дирати и узнемиравати суседе.“

„Хајдемо,“ молио ме је агент, можемо и где другде пити коју чашу и проћаскати.“

У ходнику чусмо из сале безбрижно смејање и довикивање, купање чаша и певање, о, та изгледало је, да се врло пријатно проводе ови најсиромашнији од свију сиромаша, најбеднији од свију бедних, најнесрећнији од свију несрећних!

Просјачење је било пређе знат, а сада је постала вештина — казао је један добар познавалац париских просјача, али, заиста, казао је истину. Просјаци имају своје знаке, своје тајне, своје везе, и веома су егзистични: јер тешко страном просјачу, који дође да проси на месту каквог сталног просјача пред каквим црквеним вратима — тога ће с највећим поруџама и постиђивањима терати, па ако и то не помогне, они га и силом терају. Као што та „стална“ места при уласцима у Божје домове, просјаци и просјачиње уступају после извесног времена једно другом, тако бива и са њиховом прошњом по кућама. Пошто исцрпу све дохотке по неколико недеља по кућама у једном кварту, онда се крећу у други квартал и уступају своје приходе просјачу коме из тога кварта, што им овај враћа равним начином. Тако долазе увек нови просјаци те побуђују код становника сажалење и дарекљивост.

Парижанин, а још више Парискиња веома су добродушни, сажалива су срца, и новац им иде лако из џепа, кад виде невољу или што о њој чују. У својим младим годинама становао сам у Паризу у једној узаној улици, која је везивала две врло живе улице; у тој сам улици могао видети, да просјачење у Паризу има златну основу. По неколико пута на дан долазили су разни улични свирачи, певачи и певачице, а обично их прате по двоје деце; та су деца имала увек дрхтав глас, те својом нежном молбом увек проузроковаше, да им се капе цуниле петопарцима и десетопарцима. Прорачунао сам, да су најмање за свако певање зарађивали један динар. Ј. Паулијан облачио се у просјачко одело у Паризу и вели у једној својој студији, да је за четрнаест минута на степеницама пред једном црквом добивао по 75 сантима (динарских пара), али је за све време плачућим гласом молио: „Смилујте се на оца, који има код куће гладну децу!“ За једну жену вели, да је за то исто време зарадила три динара. За једну другу просјачињу причали су ми, да је у недељу од подне до у вече „зарадила“ 26 динара, и веле, да је просечан доходак свакога просјача најмање десет динара дневно.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

А има ли и несрећних просјака? Наравно, и боље би било, да се ману свога „позива“, јер им он не доноси никакве користи у пркос свима помоћним средствима. Па зар има и помоћних средстава при том? О, на стотине! Има један биро, који новацлијама у просјачењу пружа разне помоћи за неколико динара, налази им „згодна места“, узјамљује им инструменте на дневну послугу: лиру за 3, кларинет за 1, гусле за 1, хармонику за 2 динара; па и то није доста, овде се може набавити одрнано просјачко одело, штаци, наочаре, плехане таблице с натписима: „Слеп од рођења“, „Смилијте се на несрећнога!“ „Унесрећен у једној фабрици“ ит.д., научени пси и — — позајамљују се деца разне старости. Последња је трговина најерамнија од свију; та деца готово никад и не нападају просјацима; та се деца „узјамљују“ од родитеља и то преко просјака, или посредовањем тога биро-а; ти се мали црвићи, које би по праву требало још носити у наручју, плаћају дневно два динара, а старија деца, која се могу употребити да воде „слепце“, по 3 динара. Наравно, ти су „слепци“ у ретким случајевима лишени очњег вида; тако су једном приметили једног слепог просјака, кога је водила једна пудла, како гледа у новац, који је добио; новац, који је бацан са горњих спратова куће тражило је псето, па кад једну пару псето није могло да види, „сленац“ му повиче: „Тражи! Тражи!“ Кад псето и после те опомене не нађе новац, узме га газда за уши и забоду му њушку у пару, и рече: „Ти као да више ништа не видиш!“

Већина богаља код просјака нису прави богаљи; „једноруки“ имају другу руку пришивену уз тело, а јастуче им изравњује тело. Некакав „унесрећени раденик“ метнуо је своју са свим здраву руку у капу, па је обавио крпама, те се направио узет, затим се направио хром, пошто је метнуо камене и чврсте куглице од хартије у ципеле и т. д. Он се поносито назива „професор просјачења“ и, наравно, добро му се исплаћује искуство.

У пркос њиховом заједничком потпомагању, потребна је конкуренција међу просјацима, да би се проналазили нови начини просјачења за што богатију жетву. Већ су познати они, који падају по улицама од „глади“, као и они, који добивају епилептичне нападе; последњи узимају парче сапуна у уста, те им тако излази пена на уста, кад падну; њима одмах прилази један од њихових „повереника“ с речима: „Ах, Боже, сиромашак човек, брзо по лекара — где су кола, да га пренесу? Сиромашак сигурно нема ни паре код себе, ја сам сиромашак човек, па ипак ево да му дам последњу пару“ — и извади из свога џепа пет пара и метну га у „болесникову“ капу, те, разуме се, и сакупљени свет радо напуни капу „болеснику“. Ако се приближи таквој сцени и који жандарм, онда одмах нестаје и „болесника“ и његова помоћника!

У близини Arc de Triomphe задржаће вас у вече један јадно обучен човек и запитаће вас: „Извините, господине, иде ли се овуда у Версаљ?“ Ви одговорите. „Дакле овуда се иде у Версаљ?“ упита вас и почне јадиковати. Ви га запитате, шта му је. „Ах, драги господине“, одговориће вам он, „задесила ме је велика несрећа, не могу нигде да нађем рада, већ два дана гладујем, и сад сам чуо, да ми се дете тешко разболело у Версаљу, па ћу да одем тамо пешке — — ах, ах“, и почне поново јадиковати. Наравно ви ћете му нешто дати, и, наравно, слагао вас је.

Једне недеље по подне могли сте видети много шетача на Сенином кеју близу моста Алма, и на један пут се зачује нека вика; један је човек скочио у Сену, и већ хоће да се удави. Свет се већ уплашио: „Тамо, тамо ће се још једном показати!“ У истом тренутку скаче у воду један из гомиле у плавој раденичкој блузи и с тешком муком допре до удављеника, па га једва изнесе на обалу. Ту почне овај избављени да пребацује своје избавиоцу: „Што ме ниси пустио да умрем? Ја не могу више да опстанем! Хтео сам радити, свуда сам тражио рада, не нађох нигде — већ три дана нисам ништа ни окусио!“ и хоће поново да скаче у реку. Одвуку га подаље од реке, али он се брани и виче: „Не, не, пустите ме да умрем; шта ћу на свету, та ја сам несрећан!“ Спасилац се маши џепа и пружа му по динара: „Ево ти, пријатељу, то ми је сав новац, неће ништа шкодити, ако данас ништа не једем...“ Један опет из публике прилази спасиоцу и топло му заблагодари, публика је сва побуђена на милосрђе, и са свију страна

лете спасиоцу и спасеноме бакарни, сребрни, па и златни новци, те се накупи по сто и више динара; обојица се удале испрва полако, па све бржим кораком, док не замахну у какву малу улицу, и ту одмах поделе плен, па се поред које чашице смеју и ругају добродушним грађанима.

У једној врло посећеној кафани на великом булевару увек је просио од гостију на тераси некакав дечко, и увек се обзирао, да га не би приметно келнер; он је увек молио: „Мој отац лежи у болници већ више месеци, нас је шесторо деце, гладујемо —“ није могао више, јер га је келнер опазио и поче већ да бежи. Гости замолише келнера да га остави и овај се склони, те му гости дадоше богату милостињу. Келнер се после слатко смејао у себи гостима, јер — дечко што је просио био је његов син!

Веома је добро зарађивала она просјачиња, којој је са свим случајно дошла у руке једна лепа сабља; на сабљи је био натпис: „Генералу X. за храброст у битки код Солферино.“ Ова је жена ишла с том сабљом по целом Паризу, често седајући час у један, час у други омнибус. Увек је посматрала сабљу и њен натпис, брисала је сузе из очију, уздисала је тихо, и одговарала је на питања: „Ах, то ми је последње, што ми је остало од мог верног мужа и сад морам због нужде и то продати.“ — — — Разуме се, кесе су увек дрешене, и радо се давала помоћ скромној „генералици“, која је увек тихо заблагодарила.

(Свршиће се).

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА.

Петар Пантић и Радисав Гајић из Кучева.

Ко би и помислио, да црте лица ова два људска створа приказују читаоцима два разбојника, који су, да би украли стоку, имали смелости покушати, да сопственика и живота лише.

Ноћу између 28. и 29. јануара прошле године, Петар и Радисав с пушкама оду на трло Миладина и Станка Радивојевића њихових сељака — које је од варошице Кучева удаљено једва 10 минута, пошто се пређе река Пек — а у месту званом „Крбачевац“, с намером да украду стоку.

За њихову ваљда несрећу, на трлу су била оба брата, и кад је дсето почело лајати, и Миладин и Станко истрче из колебе, па спазивши неке човечје прилике код обора, Миладин јурне к њима, и у тај пар плануше две пушке, које прома-

Петар

Радисав

шине циљ; јер се Миладину упали само антерија, а зликовци умакоше. Али ипак зато, Миладин и Станко познадоше зликовце: Петра и Радисава, те их сутра дан оптужише код последне власти.

Оба зликовца остала су на упорном одрицању за све време ислеђења, па и на претресу код првостепеног пожаревачког суда не хтедоше дело признати. Али поротни суд по

својој савести и убеђењу не хтеде поверовати њиховом одрицању, већ их по свршеном претресу огласи за криве, а државни суд изрече строге казне, по *двадесет година робије у тешком окову.*

Слике приказују та два разбојника.

Петар је тек у 30. години, а Радисав је претуррио 40-ту. Обојица су ожењени, а Петар има још и двоје деце. Али општинско уверење карактерише их као сумњиве личности и крадљивце.

Они су спроведени у београдски завод 14. априла прошле године,

Разбојничка дружина.

(НАСТАВАК)

7. Крсман Спремић — из Ступице, за покушај разбојништва у кући Обрада Станишића из Цикота, за дело опасне крађе извршене Миловану Јосићу из Слатине, осуђен је на 20 година робије у тешком окову.

Крсман

Јован

8. Јован Арсеновић из Ступице, за опасну крађу извршену Богосаву Миладиновићу из истог места, и за покушај разбојништва над Николом Васиљевићем из Дворске на 6 год. робије у лакој окову.

(Свршиће се).

ПОТ Е Р А.

Глигорије Миленковић, бив. контролор дувана, решењем начелника среза азбуковачког стављен је под истрагу и у притвор због покушаја убиства. Не зна се где се сада Глигорије налази, па за то поменути срески начелник актом од 18 тек. мес. Бр. 9223, моли све полицијске власти, да га живо потраже, и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Он се може спровести и Управи града Београда с позивом на Бр. 1967.

Петар Недељковић, слуга пекарски, решењем крагујевачког првостепеног суда, стављен је под суд и притвор због опасне крађе. Он је родом из села Губеревца, има 26 година, средњег је раста, у опште је црномањаст. Не зна се где се Петар сада налази, пошто је, још за време истраге побегао из притвора среза крагујевачког, па за то краг. првостепени суд актом својим Бр. 14134/98, моли све полицијске власти да га живо потраже и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Он се може спровести и Управи града Београда с позивом на Бр. 2054.

Мајеру Аноару, трг. из Пожаревца, непознати донови ноћу између 13—14 тек. мес. разбили су зид на дућану, па из истог украли и однели: два зимска, дугачка, граораста капута, 3—4 беле кошуље и још неке ситнице, — све у вредности 80 динара. За крадљивцима и покрађом наређује се тражење. Пронађене треба стражарно спровести начелству округа пожаревачког с позивом на Бр. 971, или Управи града Београда на Бр. 1749.

Лука Савић, бив. притвореник среза посавског, округа ваљевског, ноћу између 19—20 тек. месеца, побегао је из притвора. Он има 46 година, средњег је стаса, добро је развијен, има округло лице и проседе бркове; родом је из Хрватске, али од пре 20 год. живи у Ловчанику, истог среза. Наређује се тражење. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом среском начелнику с позивом на Бр. 614, или Управи града Београда на Бр. 1602.

Т Р А Ж Е С Е.

Јеврема Шопановића, земљоделца из Мачката тражи начелство округа ужичког актом № 552. Јеврем има 38 година; средњег је раста, косе смеђе, очију граорастих. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом начелству с позивом на Бр. 552, или Управи града Београда на Бр. 1787.

У Х В А Ћ Е Н.

Милан Поповић — Ченгић, бив. момак месареки, чију смо потерницу донели у прошлом броју нашег листа, ухваћен је 24. тек месеца у Београду и спроведен стражарно начелству округа ваљевског.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Указом Његовог Величанства Краља постављен је за председника општине града Крагујевца г. **Срета Н. Ђорђевић** секретар мин. унутр. дела и доскорашњи члан наше престолничке полиције. Познавајући г. Срету као одличног полицајца и карактерна човека, уверени смо, да ће град Крагујевац имати одличног представника општинске управе.

Г. **Милутин Петровић**, писар начел. крагујевачког овлашћен је од стране нашег уредништва да у граду Крагујевцу скупиља претплату на наш лист.

Убијство **Албертине Ренузове** зове се прича коју ћемо почети доносити у идућем броју. Поред занимљивости самог догађаја, ова прича има веома поучних ствари, нарочито последницима кривичних дела, из којих се могу озбиљно научити. Ова лепа прича преведена је још 1865 године и штампана је у забавно-поучном листу *Вили*, коју је уређивао наш уважени књижевник и научник г. Стојан Новаковић. Већ само то што је *Вила* донела у својим ступцима ову ствар, па је довољно да ову лепу причу препоручи.

Г. Н. **Димитријевић** уредник нашег листа, вратио се с пута 26. ов. м.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

II. „Полицајац“, са албумом криваца од 79 слика, и календаром за 1899 год. — готов је и расласт повереницима.

II. „Полицајац“ је заступљен још једном важном рубриком. У њему су изнети бројеви са серијама, свих сточних билета који су покрађени у разним општинама Краљевине Србије. Са тога „Полицајац“ је потребан не само органима власти који потврђују сточне објаве, но и свакоме марвеном трговцу који стоку купује. Он ће тада избећи да купи крадену стоку, која је често пута доводила људе на беду.

Цена је „Полицајцу“ само 1 дин. Ко за готов новац узме преко 25 примерака, рабат је 25%.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА